

BESLUT
2017-01-16

Dnr Ö 32-2016

SÖKANDE

Psykologiska institutionen
Göteborgs universitet
Box 500
405 30 GÖTEBORG

ÖVERKLAGAT BESLUT

Regionala etikprövningsnämnden i Göteborgs beslut den 31 oktober 2016, dnr 904-16, se bilaga

Projekttitel: Användbarhet av en strukturerad risk-/skyddsintervju inom socialtjänsten för barn som utsatts för eller bevittnat våld i sin familj – barns, föräldrars och handläggares perspektiv

SAKEN

Prövning enligt lagen (2003:460) om etikprövning av forskning som avser människor (etikprövningslagen)

CENTRALA ETIKPRÖVNINGSNÄMNDENS BESLUT

Centrala etikprövningsnämnden ändrar det av den regionala etikprövningsnämnden ställda villkoret på sätt som framgår av skälen.

BAKGRUND

Forskargruppen har i tidigare projekt utvecklat och prövat metoder för insamling av uppgifter som behövs för bedömning av hur stor risk barn som varit utsatta för våld i sin familj löper att utsättas för förnyat eller förgrovat våld av vuxna med omvårdnadsansvar för barnen. Syftet med den nu aktuella forskningen uppges vara att studera användbarheten – inom ramen för den öppna socialtjänstens barnskyddsutredningar – av dessa metoder utifrån barns, föräldrars och handläggares perspektiv.

Den regionala etikprövningsnämnden har godkänt den forskning som avses med ansökningsen, men har ställt upp två villkor, nämligen att informationsbrev och samtyckesformulär ska redigeras så att samtycket görs uttryckligt (inte underförstått) av samtliga forskningspersoner och att sökanden i informationsbrevet till barnet stryker eller ändrar formuleringen i anslutning till texten om vad som gäller om barnet avbryter deltagandet och som lyder ”Då ska du få precis den hjälp du behöver ändå”, då detta inte förefaller möjligt att utlova.

BESLUT
2017-01-16

Dnr Ö 32-2016

Klaganden överklagar endast det förstnämnda villkoret och begär att få använda den procedur för medgivande som angetts i ansökningsen. Klaganden hänvisar till en studie som genomförts i Nederländerna och anför att om man kräver aktivt samtycke även av den förälder som barnet inte bor hos kommer bortfallet att bli stort och utgöra ett problem för forskningens resultat.

SKÅLEN FÖR BESLUTET

Centrala etikprövningsnämnden konstaterar att studien innefattar behandling av känsliga personuppgifter och att forskningen därför omfattas av etikprövningslagen (jfr 3 §). Emellertid ingår det i forskningen inte några sådana moment som beskrivs i 4 § etikprövningslagen. Detta medför att bestämmelserna i 16–22 §§ om information och samtycke inte är tillämpliga. Etikprövningsnämnden har därför betydande frihet att bestämma huruvida det är nödvändigt att informera och inhämta samtycke eller om dessa åtgärder kan anses obehövliga för den aktuella forskningen. Det är således rent principiellt förenligt med etikprövningslagen att godkänna den aktuella forskningen även utan information till den förälder som barnet inte bor hos.

Klaganden har gjort troligt att ett krav på att även den vårdnadshavare som barnet inte bor hos explicit ska godkänna barnets deltagande som forskningsperson medför risk för bias. Den procedur som forskargruppen planerat i de fall barnet står under gemensam vårdnad men bor hos den ene vårdnadshavaren, innebär att den andre föräldern får ett brev med information om forskningen. Av detta dokument framgår att barnets andre vårdnadshavare har samtyckt till barnets medverkan i forskningen, men att det för ”att barnet ska få lov att delta krävs att också du ger ditt samtycke till att barnet får delta”. Om vårdnadshavaren som fått detta brev inte vill att barnet ska delta i projektet ombeds denne att skriva under en ”nej-talong” och skicka tillbaka den i bifogat portofritt svarskuvert. Därmed uppfylls grundregeln i föräldrabalken att två föräldrar som har delad vårdnad gemensamt bestämmer om barnets förhållanden.

Centrala etikprövningsnämnden anser att denna procedur är godtagbar under förutsättning att det kan säkerställas att den vårdnadshavare som barnet inte bor hos tagit del av detta brev. Brevet bör därför skickas rekommenderat och mottagaren ges tillfälle att reagera inom två veckor från mottagandet.

Den förväntade kunskapsvinsten får betraktas som betydande om man genomför forskningen. Enligt 9 § etikprövningslagen får forskning godkännas bara om de risker som den kan medföra för forskningspersonernas hälsa, säkerhet och personliga integritet uppvägs av dess vetenskapliga värde. Det villkor som ställts av den regionala nämnden ska därför ändras enligt vad som ovan sagts.

Centrala etikprövningsnämndens beslut får enligt 37 § etikprövningslagen inte överklagas.

BESLUT
2017-01-16

Dnr Ö 32-2016

Detta beslut har fattats av Karin Almgren, Peter Höglund, Anders Brändström, Ann Wennerberg, Bengt Gustafsson och Birgitta Hübinette efter föredragning av Peter Höglund. Vid den slutliga handläggningen har dessutom ersättarna Carina Gunnarsson, Johan Fritzell, Elena Namli och Bimbi Ollberg samt kanslichefen Jörgen Svidén och administrativa sekreteraren Eva Kaaman Modig deltagit.

På Centrala etikprövningsnämndens vägnar

Karin Almgren
Ordförande

Regionala etikprövningsnämnden i Göteborg

Projektansvarig:

Dnr:
904-16

Exp. 2016-11-03

Göteborgs universitet
Psykologiska institutionen
Box 500
405 30 Göteborg

Forskningshuvudman: Göteborgs universitet

Närvarande beslutande:

Lars-Åke Ström, *ordförande*

Bibbi Ringsby Jansson, *bitr. vetenskaplig sekreterare*

Ledamöter med vetenskaplig kompetens:

Johan Berlin

Sally Boyd

Kerstin Grundén

Paul Hemeren

Staffan Höjer (*deltog ej i ärende Dnr 892-16 pga jäv*)

Karin Klinga Levan

Peter Korp

Helle Wijk

Ledamöter som företräder allmänna intressen:

Bengt Fernström

Ingmarie Torstensson

Robert Engström

Lars Muregård

Projekttitel: Användbarhet av en strukturerad risk-/skyddsintervju inom socialtjänsten för barn som utsatts för eller bevittnat våld i sin familj - barns, föräldrars och handläggares perspektiv.

Beslutsprotokoll från sammanträde med Regionala etikprövningsnämnden i Göteborg, Avdelningen för övrig forskning, den 31 oktober 2016

Föredragande: Staffan Höjer

Godkännes med villkor

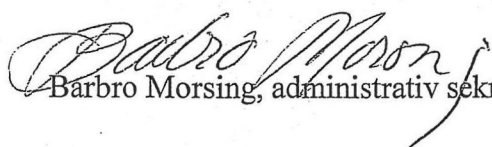
Etikprövningsnämnden godkänner ansökan med följande villkor:

att informationsbrev och samtyckesformulär redigeras så att samtycket görs uttryckligt (inte underförstått) för samtliga forskningspersoner, det vill säga så att ingen av de berörda forskningspersonerna måste avböja deltagande, och

att sökanden i informationsbrevet till barnet stryker eller ändrar formuleringen i anslutning till texten om vad som gäller om barnet avbryter deltagandet i studien och som lyder, "Då ska du få precis den hjälp du behöver ändå", då detta inte förefaller möjligt att utlova.

Beslutet kan överklagas till Centrala etikprövningsnämnden. Skrivelsen ska vara ställd till Centrala etikprövningsnämnden men skickas eller lämnas till Regionala etikprövningsnämnden i Göteborg. Överklagandet ska vara underskrivet av behörig företrädare för forskningshuvudmannen. Denne kan lämna fullmakt till forskaren att skriva under. Bifoga i så fall fullmakten. I skrivelsen ska anges vilket beslut som överklagas och den ändring som Ni begär. Överklagandet ska ha kommit in till Regionala etikprövningsnämnden senast tre veckor från det att klaganden fick del av beslutet.

Att denna avskrift i transumt överensstämmer med originalet intygar:

Barbro Morsing, administrativ sekreterare